

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XV. Si nullus actus usquequaque bonus, prout hactenus probatum
est; consequenter nulla Dei propter se dilectio, etiam imperfecta, etiam
Dei ut Authoris naturæ, ab homine lapso esse potest per ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

bus, elusionibusque Ecclesiasticarum definitionum, ut legitimam Ecclesiam doctrinam proponerent; adulterinam verò, & ab Ecclesia reprobata eliminarent. Quisquis ergo vult à Pelagianorum Semipelagianorumque erroribus abesse, dicere caveat, per naturam vigorem posse hominem, in statu naturae lapsae, absque auxilio divinae gratiae, efficere actus bonos cum omnibus debitis circumstantiis, ne cogatur contra Ecclesiasticas definitiones admittere quòd absque auxilio gratiae possit agere sicut oportet, gratiamque absque gratia promereri. Ad quod praecavendum Augustinus epist. 107. ad Vitalem, ad ista verba Psal. 36. *A Domino gressus hominis diriguntur, & viam ejus volent, observat, Psalmistam non dixisse, & viam ejus discet, aut tenebit, aut ambulabit, aut aliquid hujusmodi, quod posses dicere à Domino quidem dari, sed homini jam volenti; ut scilicet beneficium Dei, quo gressus hominis dirigat, ut viam ejus discat, teneat, gradiatur, suam homo voluntate precedat, & hoc Dei donum precedente sua voluntate mereatur. Sed ideo dixit: A Domino gressus hominis diriguntur, & viam ejus volent, ut intelligeremus ipsam voluntatem bonam, quae incipimus velle credere (quoniam Dei via quid est nisi fides recta?) illius esse donum, qui gressus nostros propterea dirigat primus, ut velimus. Non enim ait Scriptura: A Domino gressus hominis diriguntur, quia viam ejus voluit; sed diriguntur (inquit) & volent. Non igitur quia voluit, diriguntur; sed quia diriguntur, volent. Et l. 4. contra duas epist. Pelag. c. 6. expendens illud Ezech. 36. 22. Hac dicit Dominus: Ego facio, non propter vos, domus Israël, sed propter nomen meum sanctum. . . . & dabo vobis cor novum. . . . & faciam ut in justificationibus meis ambulatis, &c. sic loquitur: Quid remansit peli morticina, unde possit inflari? . . . Quid ei remansit, quando quidquid dixerit se fecisse, ut eo precedente hominis merito, ab homine exoritur, Deus subsequenter faciat quo dignus est homo: respondebitur, reclamabitur, contradicetur: „ Ego facio, sed propter nomen meum sanctum, non propter vos, ego facio. „ Nihil sic evertit Pelagianos dicentes, gratiam Dei secundum merita nostra dari. . . . Nihil sic evertit hominum praesumptionem, dicentium, nos facimus, ut mereamur, cum quibus faciat Deus. . . . Quid enim potestis facere boni, de corde non bono? Ut autem habeatis cor bonum, dabo, (inquit), vobis cor novum. . . . Numquid potestis dicere, prius ambulavimus in justificationibus ejus. . . . ut digni essemus quibus gratiam suam daret? Quid enim boni faceretis homines mali? & quomodo ista bona faceretis, nisi boni essetis? Ut autem homines sint boni, quis facit, nisi qui dixit: „ Et visitabo eos, ut eos bonos faciam „ . . . . Hac est gratia Dei bonos faciens nos, haec misericordia ejus praeveniens nos. Ad cujus manifestationem, facienti quod in se est ex solis naturae viribus gratia subinde non datur; flagitiosissimo e contra sub-*

inde misericorditer datur. Unde enim sic (ait Augustinus l. 1. de peccat. merit. & remiss. c. 22.) *ut homo ab ineunte pueritia modestior, ingeniosior, temperantior, ex magna parte libidinum victor, qui oderit avaritiam, luxuriam detestetur, atque ad virtutes ceteras pro-veclior aptiorque consurgat; & tamen eo loco sit, ubi ei predicari gratia Christiana non possit? Quomodo enim invocabunt in quem non crediderunt? aut quomodo credent ei quem non audierunt, &c.? Alius autem, tardus ingenio, libidinibus dedusus, flagitiis & facinoribus cooperatus, ita gubernetur ut audiat, credat, baptizetur, rapiatur, aut, si detentus hic fuerit, laudabiliter hic vivat? Ubi duo isti tam diversa merita contraxerunt. . . . Quid hinc respondeant, omnino non video, qui volentes humanis conjecturis justitiam Dei defendere, & agnoscant alitudinem gratiae, fabulas improbabiles texerunt.*

CAPUT XV.

Si nullus alius usquequaque bonus, prout haecenus probatum est; consequenter nulla Dei propter se dilectio, etiam imperfecta, etiam Dei ut Authoris natura, ab homine lapsa esse potest per naturam; sed necesse est ut Deus eam in ipso opere per gratiam.

Assertionem hanc, velut in Scripturis, Conciliis, & Augustino certam, seu indubitam tradit Bellarminus l. 6. de grat. & lib. arb. cap. 7. hisce verbis: *Existimamus non posse Deum sine ope ipsius diligi, neque ut Authorem naturae, neque ut largiorem gratiae & gloriae, neque perfecte, neque imperfecte, ullo modo. Atque hanc non dubitamus sententiam esse S. Augustini, imò etiam Scripturarum & Conciliorum, quidquid aliqui minus confideratè in hac parte scripserint, scilicet Molinista.*

§. I.

Due priores probationes assertionis ex Scriptura & Conciliis.

Tamen assertionis veritas ex dictis percipienda sit, lubet nihilominus ipsam uberius probare.

Primo ex divinis Scripturis, passim contentantibus, veram Dei dilectionem (qualis est omnis dilectio Dei propter se) esse Dei donum: Ego (sapientia divina) mater pulchra dilectionis. Eccli. 24. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum sanctum.* Rom. 5. *Charitas ex Deo est.* 1. Joan. 4. Quae profecto testimonia ad probandum intentum efficaciter censent SS. Patres, praesertim Augustinus: cum ex iis, duobus maxime postremis, contra Pelagianos demonstrant, nullam Dei propter se dilectionem ex nobis esse per liberum arbitrium, sed ex Deo per gratiam.

Nec verò restringi possunt in ad solam dilectionem Dei ut Authoris supernaturalis. Nec

- 2°. ad solam dilectionem salutarem. Nec 3°. ad solam dilectionem perfectam. Nec 4°. ad solam dilectionem, quæ sit ex habitu infuso. Neque enim fas est generalia divina Scripturæ effata restringere, seu quomodocumque limitare, sine auctoritate ipsiusmet Scripturæ, vel Ecclesiæ. Neque Pelagiani, per sacra illa Eloquia, à S. Augustino, sicut & ab Ecclesiâ cum S. Augustino impugnati, unquam negarunt gratiæ necessitatem ad diligendum Deum ut Authorem supernaturalem: cum hoc aperte sit contra ipsammet Philosophiam, in qua acutissimi versatissimi que fuerunt.
- 280 Non negarunt etiam gratiæ necessitatem ad Deum propter se diligendum dilectione salutari, seu proficiuâ ad vitam æternam; sed ad eam sterili dumtaxat, ut de Juliano constat ex dictis cap. 7. §. 5. Nec secundum veritatem admitti potest vera Dei propter se dilectio non salutaris. Ob ea quæ tam ibi dicta sunt, quam cap. 11. n. 188. Et cap. 14. per totum. Nec certè ulla in sacris Eloquiis, Conciliis, vel Patribus, Dei propter se dilectionem commemoratur, quæ proficiua non sit ad salutem. Enimvero *quomodo bonum non facimus, quod ad pietatem pertinet, veramque iustitiam* (uti mox exponit Augustinus l. de grat. Chr. c. 37.) quodque proinde pertinet ad salutem, *si diligamus?*
- 281 Unde Congregatio de Auxiliis resolvit, actus fidei, spei, dilectionis Dei, & penitentia, quos natura viribus elicitos Molina posuit, esse salutes, siye factos ut oportet ad salutem, ut visum est cap. præcedenti n. 269. 270. & 271. Idque non obstante quod actus illi non essent commensurati, seu proportionati cum gratia & salute. Ea proinde in re nihilo melius Pelagianis Molina sensisse videtur; tamen enim, ob defectum commensurationis, salutes non esse verbo protestatus fuerit, protestationi isti facto contradixit, prout eadem Congregatio censuit. Neque Pelagiani adeo bardi fuerunt, ut naturam gratiæ commensuratam esse existimaverint. Et tamen actus illos nullius meriti esse Molina dixerit, idem de actibus virtutum moralium dixit Julianus. Oppositum tamen ex principiis ipsius (quæ ipsi cum Molina communia sunt) Augustinus deduxit, uti ostendimus laudato c. 7. n. 98. 99. & 100. Oppositum etiam constat ex dictis cap. 14.
- 282 Tertio, Pelagiani nunquam dixerunt, naturam sufficere ad diligendum Deum ex habitu, per Spiritum sanctum infuso, nec dicere poterunt absque parente in terminis contradictione. Eo tamen non obstante condemnati sunt.
- 283 Quarto, nunquam etiam Pelagiani dixerunt, ad diligendum quidem Deum propter se dilectione perfectâ, necessarium esse divinæ gratiæ auxilium; secus ad Deum propter se diligendum dilectione imperfectâ. Nec hoc dixisse, ex ipsorum scriptis, vel Patribus (eorum debellatoribus) evinci potest. Nec hoc ipsi absque cogente probatione est tribuen-

dum: cum ratio evincat contrarium. Cujus enim rei perfectio à Deo est per gratiam, ipsius quoque inchoatio à Deo est per gratiam. Et quemadmodum ex eo quod fides (juxta divinam Scripturam) à Deo est per gratiam, consequens est ipsum quoque fidei initium à Deo esse per gratiam: sic ex eo quod charitas, seu Dei propter se dilectio (juxta divinam Scripturam) à Deo sit per gratiam, consequens quoque est, ipsum etiam charitatis, seu Dei propter se dilectionis initium, à Deo esse per gratiam. *Neque enim initium ejus ex nobis, & perfectio ejus ex Deo* (inquit Augustinus lib. 2. ad Bonifacium c. 9.) *sed si charitas ex Deo est, tota nobis ex Deo est. Avertat enim Deus hanc amentiam, ut in ejus donis nos priores faciamus, posteriorem ipsum* (uti facit Molina) *quoniam misericordia ejus præveniet me.*

Secundò, assertio probatur ex Conciliis: 284 ut enim Milevitanum ait can. 4. *Utrumque Dei donum est, & scire quid facere debeamus, & diligere ut faciamus.* Similiter Araulicanum II. can. 25. *Prorsus Dei donum est diligere Deum. Ipse enim ut diligeretur dedit, qui non dilectus diligit. Ipse, nullis præcedentibus meritis, & fidem, & amorem sui prius inspirat, ut & Baptismi Sacramentum fideliter requiramus.* Et Tridentinum sess. 6. c. 6. *Peccatores excitati divinâ gratiâ.... Deum.... tamquam omnium iustitiæ fontem diligere incipiunt.*

§. II.

Tertia probatio ex Patribus.

Augustinus namque epist. 107. ad Vita-285 lem: *Liberam* (inquit) *arbitrium ad diligendum Deum primi peccati granditate perdidimus.* Lib. 5. in Julian c. 3. *Amor, quo aliquid fit propter Deum, id est, quo gratis amatur ipse, in nobis esse non potest nisi ex Deo.* Lib. de patientia c. 25. *Voluntas bona, quæ diligitur Deus, in homine esse non potest, nisi in quo Deus operatur & velle.* Serm. 2. de divest. c. 1. *Quare, unde homini diligere Deum? nec invenies omnino, nisi quia prior illum dilexit Deus.* L. 15. de Trin. c. 17. *Non habet homo unde Deum diligit, nisi ex Deo.* De corrept. & grat. c. 6. *Charitas sine dubio ex Deo est.* De grat. & lib. arb. c. 17. *Quis istam, nisi parvam, dare caperat charitatem, nisi ille qui præparat voluntatem, & cooperando perficit, quod operando incipit?* L. 2. ad Bonifac. c. 9. *Quid enim est boni cupiditas, nisi charitas, de qua Joannes Apostolus sine ambiguitate loquitur dicens: Charitas ex Deo est? nec initium ejus ex nobis, perfectio ejus ex Deo; sed si charitas ex Deo est, tota nobis ex Deo est.* Idque Augustinus tam constanter tradidit, ut in eo lumen posuerit sui contra Pelagianos certaminis: *Si enim charitas non est ex Deo* (inquit l. de grat. & lib. arb. c. 18.) *sed ex hominibus, vicerunt Pelagiani. Si autem ex Deo, vicimus Pelagianos.* Vide supra Prolegomeno 6. c. 11. Angu-

286 Auguſtino concinit Proſper l. i. contra Col-
lat. c. 30. ubi Caſſianum de initiali dilectio-
ne Dei, ut Authoris naturæ, contradicentem
ſic refellit: *Tanta eſt ſecundum iſtum arbitrii
vel incolumitas, vel facultas, ut charitatem....
non ex Dei munere, ſed ex ſola habeat volun-
tate. Quid ergo in anima à ſuo edificatore pa-
rabitur, aut quâ largitate gratia fiet ornator,
ſi illa ſunt ei propria, ſine quibus cætera non poſ-
ſunt prodeſſe donata? Sed Apoſtolus, qui proſi-
tetur ſine charitate..... non ipſam ſerviſſimorum
ſuppliciorum prodeſſe tolerantiam, unde habeat-
ur charitas, non tacet.... Charitas (inquit)
Dei diſſuſa eſt in cordibus noſtris, per Spiri-
tum ſanctum.... Cognoscat ergo humana infir-
mitas, quod de quibuſlibet bonis rectè dicitur,
multò rectius ſibi dici de eo, ſine quo bona cum-
ſa non proſunt: Quid enim habes, quod non
accepisti?*

287 Concinit & Gregorius Magnus l. 33. Mo-
ral. c. 25. *Si noſtra dilectio Deum prevenit,
ubi eſt quod Joannes Apoſtolus dicit: Non quaſi
nos dilexerimus Deum, ſed quoniam ipſe prior di-
lexit nos?*

288 Concinnunt & reliqui Patres, Ambroſius,
Hieronymus, Fulgentius, Bernardus. Quo-
rum pro nunc teſtimonia omitto, ut veniam
ad ſanctum Thomam, qui l. 2. q. 109. a. 3.
dicit, quod *in ſtatu naturæ corruptæ.... vo-
luntas rationalis, propter corruptionem naturæ;
ſequitur bonum privatum, niſi ſanetur per gra-
tiam.* Ex quo ſic arguere licet: natura cor-
rupta, ſibi relicta, ſequitur bonum privatum.
Atqui natura humana, Deum propter ſe di-
ligens, non ſequitur bonum privatum. Ergo
natura humana, Deum propter ſe diligens,
non eſt natura corrupta, ſibi relicta.

289 Unde ex eo quod voluntas rationalis, pro-
pter corruptionem naturæ ſequitur bonum pri-
vatum, niſi ſanetur per gratiam, S. Doctör
ibi concludit, & benè concludit, quod *ad
diligendum Deum naturaliter* (id eſt ut Autho-
rem naturæ) *ſuper omnia.... in ſtatu naturæ cor-
ruptæ, indiget homo auxilio gratiæ naturam ſa-
nantis.* Igitur ex eodem antecedente rectè etiam
concluditur, quod ad diligendum Deum, ut
Authorem naturæ, propter ſe, in ſtatu natu-
ræ corruptæ, homo indiget auxilio gratiæ na-
turam ſanantis. Si enim homo corruptus, ſine
auxilio gratiæ ſanantis, non poteſt diligere
Deum ſuper omnia, ob Angelicam illam rati-
onem; hoc idè eſt, quia diligere Deum ſu-
per omnia, eſt diligere Deum propter ſe; quod
homo corruptus facere non poteſt, quamdiu
non elevat ſe ſupra bonum privatum.

290 Deinde quod homo convertatur ad Deum,
hoc non poteſt eſſe, niſi Deo ipſum per gratiam
convertente, ait S. Doctör ibidem a. 6. Sed
amando Deum propter ſe, homo convertitur
ad Deum. Hoc ergo non poteſt, niſi Deo per
gratiam ipſum convertente. Per gratiam (in-
quam) de gratia namque ibi agit, de gratia
quoque procedunt Oracula ſacra, quæ ibi pro-
fert.

Tom. I.

Denique 2. 2. q. 2. a. 5. ad 1. dicit, quod *ad 291
multa tenetur homo, ad qua non poteſt ſine gra-
tia reparante, ſicut ad diligendum Deum, &
proximum, & ſimiliter ad credendum articulos
fidei.* Ad quæ verba Thomas de Lemos to. 3. l.
3. p. 2. tr. 2. n. 374. obſervat, S. Doctorem ibi
prius exemplum ponere de his quæ pertinent
ad legem naturæ; poſterius de his quæ perti-
nent ad fidem; adeoque loqui de dilectione
Dei ut Authoris naturæ; utpote quam enume-
rat ante fidem.

§. III.

Quarta probatio à multiplici ratione Theologica.

Prima ratio eſt illa quam S. Thomas ſupra 292
n. 215. petit ex corruptione naturæ, quæ
(juxta doctrinam Sanctorum) in eo potiffi-
mum ſita eſt, quod homo, ſibi relictus, to-
tus ad ſeipſum ultimè converſus ſit, omnia-
que quæ vult & agit, velit agatque propter
ſeipſum, etiam tunc dum ſibi videtur quod
feratur in Deum. Quia ſe equidem pro fine
ſemper habet, nec unquam Deum propter
Deum finaliter amat, ſed ſemper in ſeipſum
finaliter relabitur, quodque ſibi videtur ama-
re propter Deum, finaliter amat propter com-
modum, privatumque bonum ſuum; amore
proinde non caſto, nec gratuito benevolen-
tiæ, ſed non caſto concupiſcentiæ. Hoc eſt
enim quod ſibi vult S. Thomas, dum loco ci-
tato ait, quod in ſtatu naturæ corruptæ, vo-
luntas rationalis, propter corruptionem natu-
ræ, ſequitur bonum privatum, niſi ſanetur
per gratiam: Hoc eſt etiam quod ante S. Tho-
mam tradiderunt Auguſtinus, Proſper, Ber-
nardus, Albertus Magnus, &c.

Auguſtinus namque ſerm. 7. de verb. Dom. 293
*Si recedat (inquit) ſpiritus Dei, pondere ſuo
ſpiritus hominis revolvitur in carnem.... redit
ad concupiſcentias carnales.*

Patres etiam Concilii Carthaginenſis (apud
Auguſtinum epiſt. 90.) aiunt, gratiam medi- 294
cinaliſſimam Chriſti (quæ natura noſtra ſanatur)
hiſce Apoſtoli verbis ſignificari: *Condelector
legi Dei ſecundum interiorem hominem.* Rom.
7. Quæſi dicant, quod delectatio iſta (quæ
ipſamet eſt Dei, ſeu divinæ legis propter ſe
dilectio) effectus ſit, non naturæ, ſed gra-
tiæ medicinalis, naturam ſanantis.

Proſper in Carm. de ingrat. canit, quod ho- 295
mo corruptus *non oculos exvöllere in altum
ſponte poteſt,* amando ſcilicet Deum propter ſe.

Bernardus ſerm. 1. de SS. Petro & Paulo: 296
*Solarius levat ſe ſuper ſe, quia non respicit
finaliter ad ſe (ſicut respicit, dum non levat
ſe ſuper ſe) ſed ad illum qui eſt ſupra ſe.*

Albertus Magnus l. de Paradifo animæ c. 1. 297
*Amor naturalis ſemper ſe ſupra ſeipſum refle-
ctit, & proprium ſuum commodum quarit.*

Laudatis Sanctis ſubſcribunt inſignes Theo- 298
logi Myſtici, Taulerus, Thomas à Kempis,
Cardinalis Bona, &c.

Siquidem Taulerus ſerm. 2. in Dominicas

Ecc

- Quadrages. dicit; quod amor naturalis seipsum iugiter spectat & amat.
- 299 Thomas à Kempis l. 3. Imit. Christ. c. 54. *Natura se semper pro sine habet: gratia... omnia pure propter Deum agit, in quo & finaliter requiescit.*
- 300 Cardinalis Bona in princip. vit. christ. p. 1. §. 3. *Homo sibi relictus amoris sui pondere ad seipsum convertitur, sibi que soli incubat, in se tamquam in centro requiescit. Et §. 10. Natura corrupta divinis rationibus ac pura intentioni repugnat, & ad se omnia refert.*
- 301 Enimvero illa fuit impiæ rebellionis justissima pœna, ut qui propriâ voluntate in superbiam elatus, Deum deseruit, ab eo desertus sit; & qui libero arbitrio bene uti noluit, cum potuit, ita inclinatum & attenuatum jam habeat liberum arbitrium, ut nullus jam aut diligere Deum sicut oportet, aut operari propter Deum quod bonum est possit, nisi gratia eum & misericordia divina prævenierit, uti Concilium Arausicanum II. definit can. 25.
- 302 Secunda ratio: per amorem Dei propter se homo se convertit ad Deum. Sed liberum arbitrium ad Deum converti non potest, nisi Deo ipsum ad se convertente, secundum illud Hierem. 31. *Converte me, & convertar. Et Thren. ult. Convertite nos Domine, & convertemur.* S. Thomas 1. 2. q. 109. a. 8. certissimè loquens de conversione per gratiam; sic enim Sancti omnes intelligunt sacros illos textus. Probatur major: quemadmodum enim homo se corporaliter convertit ad solem, dum faciem & oculos corporis sui per intuitum ad solem dirigit; ita spiritualiter se convertit ad Deum, dum faciem & oculos cordis sui per amorem ad Deum dirigit.
- 303 Tertia ratio: per amorem Dei propter se homo se disponit ad gratiam, secundum illud Joan. 14. *Qui diligit me, diligetur à Patre meo.* Sed de fide est, quod per solas naturæ vires homo se disponere nequeat ad gratiam.
- 304 Quarta ratio: si per solas naturæ vires homo Deum propter se diligere posset, gratiam sine gratia aliquo modo promereri posset. Sed hoc est Pelagianum. Ergo probatur major, tum quia Deo placita non esse non posset Dei propter se dilectio; nec ipsi placita non esse opera verè bona, propter ipsum sincerè dilectum facta. Quoniam opera verè bona necesse est Deo placere. Augustinus l. 4. contra Julian. c. 8. Deus autem, cujus natura bonitas, non potest non retribuere facientibus quod est placitum ante se, nec potest non diligere castè diligentes se; cum scriptum sit, *ego diligentes me diligo.* Dei verò erga hominem dilectio sterilis esse non potest, seu absque fructu. Et ideo si opera qua operamur, circa proximorum necessitates, diligendo faciamus, aeterna est ipsa dilectio; eique aeterna parata est retributio. Augustinus serm. 23. in Psal. 118.
- 305 Tum quia vera charitas, seu Dei propter se dilectio, nullius meriti esse non potest, magis quam vera fides; de qua Augustinus in l.

de prædest. Sanct. c. 2. *Quis dicat eum, qui jam cepit credere, ab illo in quem credidit nihil mereri?*

Quinta ratio: amor Dei propter se, opus est veræ pietatis (siquidem pietas est cultus Dei, & non colitur ille nisi amando, ut Augustinus dicit) est opus bene factum, &c. Nullum verò opus bene factum, nullum opus veræ pietatis fieri potest absque gratia, uti sapius resolvisse S. Congregationem de Auxiliis cap. 12. ostensum est. Et reverà si quod pertinet ad religionem, atque pietatem, non sumus idonei cogitare... ex nobismetipsis, sed sufficientia nostra ex Deo est (inquit Augustinus de prædest. Sanct. c. 2.) profectò non sumus idonei facere aliquid ejusmodi, & nemo sibi sufficit ad incipiendum, vel perficiendum quodcumque ejusmodi opus bonum; sed in omni ejusmodi opere bono & incipiendo, & perficiendo, sufficientia nostra ex Deo est.

Et confirmatur, quia fide certum est nullum opus salutare solis naturæ viribus fieri posse. Atqui omne opus veræ pietatis, & bene factum, est salutare, factumque sicut oportet, prout Augustinus n. 188. laudatus tradit, & S. Congregatio de Auxiliis sapius expressè declaravit ibidem. Quorum declarationum licet suspensa sit solemnis promulgatio; speratur tamen aliquando facienda: quia à Summo Pontifice promissa. Nolim tamen, propter eas, Molinistarum opinionibus censuram inurere, ut suprâ dixi, sciens id à Paulo V. vetitum esse, donec S. Sedi visum fuerit declarationes illas promulgare, cujus judicio omnia à me scripta & scribenda prorsus submitto.

CAPUT XIV.

Specialiter refellitur opinio Molina, & Molinistarum, aeternum, hominem corruptum, solis naturæ viribus posse Deum, ut naturæ Authorem, super omnia diligere.

Refellitur (inquam) 1°. per sacras auctoritates, Theologicasque rationes capite præcedenti exhibitas.

2°. Per varias declarationes S. Congregationis de Auxiliis cap. 12. productas.

3°. Ex gravissimis absurdis, quæ ex Molinistica sententia consequuntur, posse utique hominem, solis naturæ viribus, ex Dei super omnia amore peccatum, tamquam Dei offensam, divina bonitati oppositam detestari, atque odio habere super omnia. Quod profectò dici non potest: aliàs per ejusmodi odium, & detestationem, solis naturæ viribus elicitam, Deo posset reconciliari. Quod est contra fidem. Probatur tamen sequela, quia ad reconciliationem peccatoris cum Deo, necesse non est quod peccatum ipsi displiceat, ut est offensa Dei, tamquam Authoris gratiæ & gloria. Neque enim Concilia & Patres id requirunt, sed præcisè displicentiam de peccato, ut est offensa Dei; nec addunt Deum in ista displicentia considerandum ut Authorem